

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu lista „Mira“
v Celovcu, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rekopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rekopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložit poštne znamke.

MIR

Glasiło koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krona.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravništvu lista „Mira“
v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vim.
od garmend-vrste vsakekrat.

Leto XXXIII.

Celovec, 8. avgusta 1914.

Št. 31.

Slovenci in Slovenke!

Vojska s Srbijo je že izbruhnila, svetovna vojska stoji pred durmi! Njega Veličanstvo naš presvitli vladar je v slovesnem manifestu razložil svojim zvestim narodom, da mora kljub svoji priznani miroljubnosti potegniti meč in enkrat za vselej razdreti gnezdo strem-
ljenj, naperjenih zoper čast, varnost in obstoj monarhije. Vse hiti pod orožje. Radostnim
srcem zapuščajo očetje svoje rodbine, možje svoje žene, sinovi svoje stariše in se zbirajo
pod starodavnimi, zmagonosnimi cesarskimi zastavami. Vse navdaja le ena misel: **V
boj zoper skupnega sovražnika!**

V tem trenutku nas veže vse ena dolžnost, ki jo iz srca radi izpolnujemo. Da vsak
izmed nas vse svoje moči posveti v blagor svoje ogrožene domovine, vojak
na bojišču, drugi pa doma!

Ljudske vojske, ko si stoje nasproti stotisoči in milijoni bojevnikov, zahtevajo velikih,
krvavih in gospodarskih žrtev!

Na tisoče in tisoče kmetskih in delavskih rodbin je brez gospodarjev in rediteljev;
mnogim družinam grozi beda in pomanjkanje. Tem moramo v prvi vrsti hiteti
na pomoč! Njega ekscelenca gospod deželni predsednik baron Fries-Skene je že za-
počel energično in smotreno akcijo v prilog prizadetim družinam odhajajočih vojakov.

Pa tudi za ranjence bo treba skrbeti; to vелеva državljanska in krščanska dolžnost
in človeška hvaležnost. Tozadevno akcijo vodi pod protektoratom Njega Veličanstva stoječi
„Rdeči križ“. Slovenci in Slovenke! Hrabrost in neustrašenost dičita našega vojaka,
dobrotljivo in usmiljeno je naše srce.

Zato smo pripravljeni z vsemi silami podpirati in pospeševati vse toza-
devne akcije visoke c. kr. vlade in „Rdečega križa“, da se človekoljubni nameni v polni
meri dosežejo.

Sporazumno z merodajnim mestom se je v ta namen osnoval podpisani **pomožni
komite**, ki si je stavil nalogo, v najširših plasteh našega slovenskega ljudstva vzbuditi
zanimanje za vse vsled vojnega stanja potrebne pomožne akcije, jih med ljudstvom pro-
pagirati in na vso moč podpirati. Vsa naša organizacija, zlasti vsa naša društva
naj se brez odlašanja postavijo v službo teh domo- in človekoljubnih podjetij!

Darovi, bodisi v denarju, bodisi v živilih, oblekah, perilu, zdravilih, obvezninah i. t. d.
naj se pošiljajo na „Družbo sv. Mohorja v Celovcu“, ki bo sprejem potrdila z objavo
tozadevnih izkazov.

Denarni darovi se bodo dali deželni vladi na razpolago, z drugimi darovi se bo raz-
polagalo po navodilih deželne vlade.

Dopisuje se naj na uredništvo „Mira“ v Celovcu, Pavličeva ulica 7; tajništvo
razpošlje v kratkem nadrobna navodila.

Slovenci in Slovenke! Prepričani smo, da najde ta poziv glasen odmev v Vaših
mekkih srcih in da bo vsak v polni meri storil svojo patriotično dolžnost! **Vsak naj
da, kar največ more!** Nikogar naj ne bo med nami, ki bi ne prispeval po vseh svojih
močeh! Kdor hitro da, dvojno da!

Odpri srce, odpri roke,
otiraj bratovske solze,
sirotam olajšaj gorje!

(S. Gregorčič.)

V Celovcu, dne 2. avgusta 1914.

Franc Smodej, dr. Lambert Ehrlich,
tajnika.

Dr. Janko Brejc,
predsednik.

Dr. Valentin Rožič,
blagajnik.

Člani komiteja: **Mara dr. Brejčeva, Milka dr. Rožičeva, M. Drahslerjeva,** poslanec **Fr. Grafenauer,**
msgnr. **Valentin Podgorc,** vladni svetnik **Ivan Scheinigg.**

Odločitev na severu.

Cela monarhija je bila po nečloveškem umoru v Sarajevu edina v prepričanju, da je treba kaznovati tudi tiste srbske kroge, ki so stali za morilci. Ker Srbija ni ugodila opravičenim zahtevam naše monarhije, bo morala čutiti sedaj našo pest in se pokoriti za svoje grehe. Ves ostali svet je jasno in glasno priznal, da ima Avstrija popolnoma prav, če kaznuje Srbijo tako, da bo imela monarhija pred njo enkrat za vselej mir in se bo mogla gospodarsko zopet razvijati. Le Rusija je hotela nad Srbijo razprostriti svojo roko. S tem si je omadeževala roko. Ne dosti temu! Še hinavsko je postopala. Ruski car je prosil nemškega cesarja za posredovanje pri naši vladi. Med tem časom je pa Rusija zavratno mobilizirala, kar ni pomenilo le vojske z Avstrijo, ampak tudi z našo zaveznico Nemčijo. Tako je morala Nemčija, da je v oboroževanju ne prehititi Rusija, staviti slednji 12urni ultimatum, na katerega so odgovorile ruske straže ob nemško-ruski meji. Francoska, zaveznica Rusije, je z raznimi dejanji prekršila mednarodno pravo in povzročila tako vojno stanje med Nemčijo in Rusijo. Francoski letalci n. pr. so metali z letalnih strojev nad Norimbergom bombe. Posledica temu je, da se bo vnela vojska, kakršne še morda svet ni videl.

Usoda vojske se ne bo odločila na bojiščih v Srbiji, ampak na severnem, ruskem bojnem polju. Ni nas pa treba biti strah! Niti Rusija, niti Francoska niste dovolj pripravljeni, da bi bili kos najboljšima armadama na svetu, avstro-ogrski in nemški armadi. Zelo razveseljiva vest prihaja tudi iz Rumunije: Kralj Karol je odgovoril, da bo ostal zvest določbam vojaške konvencije (dogovora) z Avstro-Ogrsko na strani Nemčije in Avstro-Ogrske. Tudi Grčija je izrekla svojo nevtraliteto, kakor tudi zaveznica Italija.

Japonska tudi dviga svojo glavo in grozi Rusom zavoljo Mongolije od azijske strani, na severu pa mobilizirajo Švedi. Rusija bo torej od vseh strani obkoljena in bo prejela zaslužen kaznen, ker ščiti državo kraljevih morilcev. Bog z nami in sreča junaška!

Splošna mobilizacija.

Rusija in Nemčija mobilizirata.

V najresnejših časih živimo! Rusija je začela mobilizirati in jestem pokazala svoje sovražne namene proti Avstriji in njeni zaveznici Nemčiji. Avstrija in Nemčija ste bili prisiljeni proti odredbam. Nemčija je takoj začela mobilizirati in Avstrija je odredila splošno mobilizacijo!

Nemčija vpraša v Peterburgu in Parizu.

Berolin, 31. julija. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung«, glasilo nemškega državnega kanclerja, piše:

Ker je bilo posredovanje, ki se je započelo na željo ruskega carja, od ruske vlade s splošno mobilizacijo ruske armade moteno, je vlada Njega Veličanstva cesarja naznanila danes v Peterburgu, da je na tem, da se izvrši nemška mobilizacija, ako Rusija ne ustavi v teku 12 ur svojih vojnih priprav in o tem poda točno pojasnilo.

Obenem se je vprašala francoska vlada, kakšno stališče da bo zavzela v slučaju nemško-ruske vojske. Imenovani list pravi tudi, da pomeni mobilizacija Nemčije vojsko.

Ruski odgovor — splošna mobilizacija.

Na nemško noto je odredila Rusija splošno mobilizacijo armade in mornarice.

Nemška armada mobilizirana.

Berolin, 1. avgusta (ob 5. uri 15 minut popoldne). Cesar Viljem je odredil mobilizacijo cele nemške armade. Za slučaj, da izbruhne vojska, je določeno, da se skliče nemški državni zbor 4. t. m.

Splošna mobilizacija pri nas.

Skoro ob istem času kakor v Nemčiji, se je razglasila tudi pri nas splošna mobilizacija. V Celovcu je bila razglašena v petek dne 31. julija ob 3. uri popoldne.

Ruska mobilizacija vzrok splošne mobilizacije v Avstro-Ogrski.

»Wiener Zeitung« je priobčila naslednjo objavo: Glasom uradnega naznanila z dne 31. julija t. l. je Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo Najvišje blagovolilo zapovedati splošno mobilizacijo armade, vojne mornarice in obeh deželnih bramb, kakor tudi napoved in vpoklic črne vojske. Povod tej odredbi je, ker je Rusija odredila mobilizacijo. Ta naredba Nj. c. in kr. apostolskega Veličanstva ne vsebuje kakršnekoli tendence, marveč gre le za previdnostno pripravo v svrhu neizogibnega varstva monarhije.

Vojska v Srbiji.

Boj za savski most. — Naša armada zmaguje.

Dunaj, 31. julija. »N. Fr. Pr.« priobčuje od svojega zemunskega poročevalca naslednje uradno dovoljeno poročilo (brzjavka je došla brez datuma): V Zemunu so vse luči ugasnjene. Belgrad sam je brez luči. ki so se sicer tako prijazno svetlikale na to stran. Ob bregu stoji mnogo ljudi, odraščeni in otroci, ki tiho šepetajo in čakajo na dohod monitorjev. Malo prej je divjal še ljut boj. Že zgodaj popoldne so imele naše težke baterije artiljerijski dvoboj s srbskimi baterijami, ki so stale pri Banici, 5 km južno od Belgrada. Deset minut pred 8. uro zvečer se je začelo pri mostu čez Savo ravno v trenutku, ko so se naše predstraže menjale, ljuto streljanje iz pušk. En avstrijski aeroplan, ki je došel iz Novega Sada, je preletel srbske pozicije in jih razsvetljeval. Krožil je visoko nad sovražnikom in dajal našim topovom smer in cilj za njihov ogenj. Ob tem času so posegle vmes tudi naše havbice. Njihovi, z občudovanja vredno preciznostjo oddani streli so sovražno artiljerijo kmalu prisilili k molku. Polagoma je bojni šum potihnil. Sedaj sedimo na motno razsvetljenem kolodvoru in čakamo na stvari, ki imajo priti. Neki štabni zdravnik mi je povedal, da so Srbi prekršili genfsko konvencijo, ker so streljali na voz, ki je pod varstvom »Rdečega križa« po železniškem tiru peljal ranjence na kolodvor. Proti 11. uri ponoči so začeli delovati monitorji s svojimi reflektorji. Končno je iz enega topa zagrmel strel. Natančno se je videlo, kako je granata udarila ob vznožje Kalimegdana, visoke postojanke ob donavsko-savskem kotu na severnem robu Belgrada. Sledil je drugi in tretji strel. Ob Savi nameščeni monitorji so svetili globoko notri do mostu. Ondi je naenkrat opaziti živahno gibanje. Sovražnikove čete se bližajo železniškemu mostu. Takoj otvorijo naše rečne ladje in zadaj postavljene strojne puške brzo streljanje ter pošiljajo svoje smrtonosne krogle v sovražnikov oddelek, ki nudi, presenečen po svetlobi reflektorjev, ugodne cilje. Kratek čas poizkušajo Srbi postaviti se na savskem bregu in odgovarjati na naš ogenj, toda naše strojne puške delajo velike vrzeli v njihove vrste, tako da končno, ko začno proti mostu učinkovati tudi havbice, beže zapuste svoje postojanke. Srbske izgube so težke. Srbi beže, puščajoč za sabo številne mrtvece in ranjence. Boj na mostu, ki je bil ravno tako težak kakor kratek, je potihnil. Luči na monitorjih pogasnejo. Čez malo časa se zopet zabliškajo. Monitorji preiskujejo sovražni breg. A zdi se, da imajo Srbi s prvo lekcijo dovolj.

Naši vojaki — hrabri kakor nekdanj.

Obnašanje naših čet je nad vso hvalo vzvišeno. Nad 24 ur so stale v ognju, in vse prizadevanje Srbov, da bi se polastili mostu, je izpodletelo ob njihovih vrlosti in budnosti. Prav posebno se je odlikovala mala posadka v finančni stražnici Burna ob malem Vojnem otoku, ki leži ravno nasproti belgrajskemu nabrežju in je vsled povodnji odrezana od ogrskega brega. Posadka je morala prestati glavni napad sovražnih čet, ki so se nahajale na ladjah ob nabrežju. Ko so jih ob nastopivši temi izmenjali z drugimi možmi, so vrli vojaki korakali v svoja prenočišča kakor bi šli z vežbališča. Proti pol eni uri ponoči se je na savskem mostu vnel nov boj, v katerega so takoj energično posegle naše havbice, ki so vrgle 11 šrapnelov proti srbskim četam. Monitorji, stoječi v bližini velikega Vojnega otoka, so obstre-

ljevali topčiderski park na jugozapadni strani Belgrada. Ob pol 2. uri ponoči se je iz finančne stražnice Burna oglasilo ljuto streljanje iz pušk, ki je čez pet minut zopet utihnilo. Ob 11. uri se je vrnila v Zemun stotnija, ki je bila kot predstraža na zemunskem mostu daleč spredaj in je stala celih 24 ur neprestano v ognju. Pred vojašnico je čakal na stotnijo polkovnik-brigadir in sprejel junaške vojake, ki so kot prva četa armade prešli ognjeni krst, s kratkim ognjevitim nagovorom.

Junaštvo slovanskih avstrijskih vojakov. Dva mejna lovca preplavalata Drino in porušila sovražnikove telefonske žice.

Dunaj. (Uradno poročilo.) Mejna lovca Jožef Hlusek in Ivan Sin iz Šumberka sta včeraj preplavalata med sovražnikovim ognjem srednjo Drino, ki je zelo narastla in sta razdrila srbsko telefonsko žico, junaško dejanje, ki zasluži, da se zabeleži v povestnici naše armade.

Mobilizacija drugod.

Splošno mobilizacijo so odredile tudi Francoska, Belgija, Holandska in Švica.

14 dnevni moratorij.

Dunaj, 1. avgusta. Današnja uradna »Wiener Zeitung« objavlja odredbo, s katero se odreduje štirinajstdnevni moratorij začeni od 1. avgusta. Moratorij velja za privatnopravne zahteve, menice, zadolžnice itd.

Od moratorija so izvzeti:

1. Zahteve, da se izplačajo zneski do 200 K iz vlog pri kreditnih zavodih ali zahteve proti njim na tekoči račun.
2. Zahteve iz službenih in plačilnih pogodb.
3. Iz najeminskih pogodb.
4. rentne zahteve in pravice na dajatve za prehranitev.
5. pravice na plačevanje obresti in povračilo kapitalij iz državnih dolgov in državno jamčenih obveznosti. Vlada se pooblašča, da sme določiti nadaljnje izjeme k odredbi.

Vojna med Rusijo in Nemčijo.

Spopadi ob nemško-ruski meji.

Allenstein, 2. avgusta ob 6. uri zvečer. (Kor. urad.) Doslej je v splošnem prišlo na meji samo do manjših konjeniških spopadov.

Johannisburg, v katerem se nahaja dragonski eskadron, je bil v tem trenutku napaden. Izgube na ruski strani znašajo okrog 22 mož, na nemški strani je nekaj lahko ranjenih.

Nemčija napovedala Rusiji vojno.

Peterburg, 2. avgusta. Peterburška brzojavna agentura poroča:

Nemški poslanik je sinoči ob pol osmih v imenu svoje vlade izročil zunanjemu ministrstvu napoved vojne.

Ruski poslanik v Berlinu.

Berolin, 2. avgusta. »Wolffov bureau« javlja: Ruskemu poslaniku Sverbejevu so bili danes dostavljeni potni listi.

Obstreljevanje Libave. — Libava gori.

Berolin, 2. avgusta. (Kor. urad.) Mala križarka »Augsburg« poroča ob 9. uri zvečer brezžično: Bombardiram rusko vojno пристаниšče Libavo. Sem v boju z neko sovražno križarko. Položil sem mine. Vojno пристаниšče Libava gori.

Nemški vojaki korakajo na Rusko.

»Tagespost« poroča iz Berlina 3. avgusta: Nemške obmejne čete pri Lublinicu so zavzele danes dopoldne po kratkem boju Čenstohovo. Tudi Bendzin in Kališ so zasedle nemške čete. — Prvi bataljon pešpolka št. 155 z oddelkom s strojnimi puškami in ulanski polk št. 1 sta danes zjutraj vkorakala v Kališ.

Nič novega na južnem bojišču.

Dunaj, 4. avgusta. (C. kr. kor. urad.) Na srbskem bojišču ni nič novega.

Vojno stanje med Nemčijo in Francijo.

Z nemško - francoske meje.

Koblenc. (Kor. urad.) Dopoldne je poizkusilo 80 francoskih častnikov, preoblečenih v pruske uniforme, v avtomobilu prekoračiti mejo pri Walbeku, zapadno od Gelderna. Poizkus se je ponesrečil.

Berolin. (Kor. urad.) Wolfov urad javlja: V včerajšnji noči so opazovali sovražnega zrakoplov, ploveč od Kerpricha proti Andernachu. V isti noči je neki gostilničar s svojim sinom v Kochenu poskusil razstreliti železniški predor v Kochenu. Poskus se je ponesrečil. Oba sta bila ustreljena. Med Dürenom in Kölnom so tudi opazovali sovražnega zrakoplov. Pri Weselu so razstrelili neki ruski aeroplan.

Bombe francoskih zrakoplovcev.

Berolin, 2. avgusta, ob 3. uri 5 min. popoldne. Ravno kar je dospelo vojaško uradno poročilo, da so francoski zrakoplovci blizu Norimberke bombe dol vrgli. Ker vojna med Francijo in med Nemčijo ni napovedana, se je s tem zgodil zločin proti mednarodnemu pravu.

Francoska mobilizacija.

Berolin, 1. avgusta. (Koresp. urad.) Wolfov urad izve, da je odredila Francoska ob petih popoldne mobilizacijo svojih vojnih moči.

Luksenburg zaseden od nemške armade.

Berolin. (Kor. urad.) Wolfov urad poroča: V času, ko še nobenega nemškega vojaka ni na francoskih tleh, so po uradnih poročilih prekoračili Francozi pred napovedjo vojske v kompanijah nemško granico in zasedli vasi Gottesthal, Metzeral, Markirch-Schluchtpass. Nadalje so prekršili nevtralizacijo s tem, da so francoski letalci v velikem številu preleteli preko Belgije in Holandske v Nemčijo.

Vojaška moč naših zaveznikov in sovražnikov.

Nemški general Blume, znani vojaški pisatelj, je preračunal, koliko vojaštva bi stalo v boju, ako bi Rusija potegnila sedaj s Srbijo in začela proti nam vojsko.

Po njegovih poročilih, ki jih je posnel po ruskem generalu Ridigerju, se ceni vsa vojaška sila Rusije 6 milijonov 665 tisoč mož. Če se upošteva še deželna bramba, ki je ima Rusija 1 milijon 443 tisoč mož, postavi Rusija na bojišče 7 milijonov in pol vojakov. Armada je razdeljena v vojnem slučaju v 37 vojni korov z 59 inanterijskimi divizijami, 11 strelnih divizij in 11 samostojnih strelnih brigad. Poleg tega pride še 34 kavalerijskih divizij, med temi 10 kazahskih. Deželna bramba ima 40 divizij, 20 prvega in 20 drugega vpoklica.

Ako bi vsa ta moč naenkrat nastopila proti nam in Nemčiji, bi bila seveda nevarnost, da nas ta sila premaga.

Ali pomisliti moramo, da je čisto izključeno, da bi Rusija to število vojaštva proti nam vrgla. Prvič mora imeti Rusija v Aziji veliko vojaštva, da varuje zasedene pokrajine v Aziji in na Kavkazu. Drugič je Rusija v notranjosti gnijala in zelo revolucionarna in mora imeti vedno polno vojaštva, da nemire zaduši. Ti dve okolnosti veliko število moštva doma vežeta.

Francija ima po najnovejših proračunih 5 milijonov in pol izvežbanih mož. Njena vojska obsega 22 armadnih zborov, od katerih sta dva v Afriki. Poleg tega ima 10 kavalerijskih divizij.

Če bi upoštevali samo število moštva, bi bila trozveza nasproti tripelententi seveda v manjšini. Če pa pomislimo, da so vojaki Avstrije in Nemčije veliko bolj izurjeni, boljše opremljeni in oboroženi in imajo tudi boljše vojaške sposobnosti, se ni treba bati, da bi Nemčija in Avstrija podlegli.

Rusije se ne bojimo.

Čeprav bi se omejitev vojske med Avstro-Ogrsko in Srbijo ne uresničila in bi Rusija posredovala za Srbijo, ni nobenega vzroka za strah, ker:

1. v Rusiji vlada sedaj štrajk, kakršnega še ni doživela nobena država — ruski uradni podatki niso resnični —;

2. v Rusiji živeči Poljaki komaj čakajo ugodne prilike, da udeležijo svoje želje (po odcepitvi od Rusije);

3. nikjer ni tako zelo ukoreninjen anarhizem in nihilizem (prekucuštvo) kot na Ruskem;

4. tista država — to je Švedska —, ki ima plačati Ruski star dolg za pred 200 leti odvzeto Finsko, kjer žive podaniki pod najhujšim hlapčevstvom, ne bo ostala mirna.

5. za Rusijo tako usodni vojni dogodki l. 1904. pri tistem narodu (Japonci), ki jih je zadel, še niso pozabljeni, ker uspehi niso bili v nikakem razmerju z velikimi zmagami. Ta država namerava sedaj priti do tistih uspehov, ki so ji bili takrat vsled drugih vzrokov odrečeni;

6. pomorska velesila (Angleška), ki že dalj časa zavzema v Mali Aziji trdno stališče, ne bo opustila nobene prilike, da se še bolj utrdi in da vzdrži zaprtje morske ožine Dardanel.

Ne obupavati.

Od različnih strani nam prihajajo vesti, da so ljudje potrti in da opuščajajo poljsko delo. Razumemo, da človeka navda žalost, ko vidi odhajati v vojsko svoje drage! Toda potolažijo naj se s tem, da ne pade vsak, ki gre v vojsko. Od 100 jih obleži na bojišču, kakor je dokazano, komaj 5. Tudi ne pride vsak v ogenj, ki gre na vojsko! Če pa bo padel ta ali oni na bojnem polju, naj se zgodi božja volja! Umrl je lepe smrti. Za domovino, za cesarja! Sveta vera sama zahteva od nas, da dajmo Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega! Namesto tarnanja naj se v vse naše hiše naseli navdušenje, ker naša armada se bojuje za pravično, sveto stvar! Molite raje, da Bog podeli naši slavni armadi hitro zmago, da se moške, sinovi in bratje hitro povrnejo zdravi in čili v naše vasi, naše domove. Medtem pa pridno delajte na polju! Naši vojaki bodo izpolnili svojo dolžnost! Zato tudi vsi, ki smo ostali doma, ne smemo zanemarjati svoje dolžnosti! Slabo uslugo bi storili svojem v vojski, če bi tarnali in pustili neobdelana polja. Ni se treba bati, da pride lakota! Samo delati je treba! Apeliramo tudi na krščansko ljubezen do bližnjega, da drug drugemu pomagata. Kdor je najbolj potreben, tistemu priskočite najprej na pomoč. Ni dovolj samo verovati, ampak treba se je tudi po veri ravnati!

Potrebna vladna odredba.

C. kr. okrajno glavarstvo velikovško je izdalo sledeč razglas:

C. kr. okr. glavarstvo v Velikovecu
29. julija 1914.

Št. 155/P.

Oklic za narodni mir.

Z upravičenim ponosom morem konstatirati v svoje največje zadoščenje, da sta se odzvala brez izjeme vojnemu klicu Nj. Velikanstva oba naroda meni izročene političnega okraja z nepričakovano požrtvovalnostjo in redko navdušenostjo.

Ne bodem zamudil obvestiti mojo predstojno oblast o veličastnem patriotičnem gibanju.

V mojo največjo žalost moram pa slišati, da so zasledovane ugledne osebe v tem zelo resnem času po malenkostnem političnem sovraštvu, so obrekovane in očrnjene, tako da trpe škodo na svoji avtoriteti in časti; to pa so osebe in stanovi, katerih navdušen patriotizem je trdno dokazano.

V resni uri, ko pozna država le ravno-pravne avstrijske državljane, mora prenehati politična in osebna mržnja, kajti zgoditi se ne sme nikomur krivica. Argumenti političnega boja ne smejo biti merilo za sodbo o patriotizmu, tukaj odločujejo le realni dogodljaji, občo patriotično navdušenje in darežljivost pa ste najjasnejši dokaz udanosti do države.

Posebno pa naj bi v sedanjem času popolnoma zginil malenkostni, neplodoviti narodni boj in sovraštvo med narodi dežele, kajti vsi smo v prvi vrsti Avstrijci, kateri moramo zasledovati vsi skupni smoter.

Vsled tega apeliram na vse prevdarne osebe v okraju, da nastopijo energično proti vsakemu političnemu prestopku, bodisi tudi le v besedah. Pripomnim še, da so obenem pozvana c. kr. orožniška postajenačelstva, da v takih slučajih nastopijo na najstrožji način proti vsakemu, ki bi se pregrešil, ter napravijo kazensko ovadbo pri sodnji in pri politični oblasti.

C. kr. vodja urada:
L a s c o w s k i.

Državna podpora vpoklicanih vojakov.

Decembra meseca l. 1912. se je izdal zakon, na podlagi katerega se zagotavljajo državne podpore družinam mobiliziranih. Ako je vpoklican rezervist ali nadomestni rezervist, tedaj ima njegova družina pravico do državne podpore. Kot sorodniki pridejo v poštev predvsem zakonska žena in otroci, nadalje pa tudi starši in sestre, otroci nezakonskih mater in nezakonske matere, ako prebivajo v državi in ako so avstro-ogrski državljani, oziroma ako spadajo v Bosno in Hercegovino. Kot pomoči potrebni se smatrajo oni, ki živijo večinoma od zaslužka vpoklicanega. Podpora se določa vsako leto posebej in ne sme presegati večine povprečnega zaslužka vpoklicanega. Podpore se postavljajo v zneskih na podlagi članov družine. Te podpore trajajo za čas vpoklica v službo, vsled katere dotičnik ne more z delom preživljati svojcev. Podpore dobivajo le potrebni. Ako kdo ubeži, ali je obsojen v težko ječo, ali v še hujšo kazen, odpadejo podpore. Svojem, katerim je bil hranitelj v boju ubit ali pogrešen, oziroma je umrl vsled bolezni, dobljene v službi, se dele še šest mesecev podpore. Podpore, ki jih daje država, se ne znižajo vsled morebitnih drugih (privatnih ali občinskih) podpor. Podpore se izplačujejo 1. in 16. dne vsakega meseca.

Preživnina znaša za vsako osebo, ki stanuje:

v Ljubljani	1'14	57
» ostalem Kranjskem . . .	1'05	51½
» Celovcu	1'27½	63¾
» ostalem Koroškem . . .	1'18½	59¼
» Trstu	1'30½	65¼
» ostalem Primorskem . . .	1'20	60
» Gradcu	1'24½	62½

To podporo lahko zahteva vpoklicani, če ima še toliko časa, lahko jo pa zahtevajo tudi one osebe, ki imajo pravico do te podpore. Prošnje se vlagajo pri občinskih uradih, ki imajo že tozadevne formularje. Vedno je dobro, če se ima s seboj tudi potrebne dokumente, iz katerih je razvidno, da je prosilec v sorodu z vpoklicanim. Žena mora predložiti poročni list, otroci pa dokažejo svoje sorodstvo s krstnim listom. Če se pa vloži pismena prošnja, je ta kolkovine prosta. Prošnja se more poslati tudi po pošti. V tem slučaju tudi ni treba poštnih znamke, če se napiše na kuverto: »Se tiče podpore po vpoklicanem v vojaško službo. Po § 12. zakona z dne 26. decembra 1912, drž. zak. št. 237, poštnine prosto.«

Ukaz ministrstev za trgovino in notranje stvari

z dne 26. julija 1914 o ravnanju s poštnimi pošiljatkami.

Z ozirom na ukaz vsega ministerstva z dne 26. julija 1914 (drž. zak. št. 154), s katerim se je začasno ustavil člen 10 državnega osnovnega zakona o obcih pravicah državljanov z dne 21. decembra 1867. l. (drž. zak. št. 142), se izdajajo za ravnanje s poštnimi pošiljatkami vseh vrst za v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele naslednja določila:

§ 1.

Pristojna cesarska varnostna oblastva so pooblaščenca vse poštna pošiljatve vsake vrste na poštah vsakčas pregledovati po uradnikih, ki so zato pravilno legitimovani, in pošiljatve brez navedbe vzrokov dati zapleniti ali odpreti.

Odposlani uradnik cesarskega varnostnega oblastva sme pošiljatve pregledovati le v nepretrgani navzočnosti načelnika pošt-

nega urada ali uradnika, ki mu pošto in telegrafsko ravnateljstvo posebej naroči ta uradni posel.

§ 2.

Na posebno zahtevanje cesarskega varnostnega oblastva se morajo na poštah uradih z manjšim prometom oddane ali v izročitev dohajajoče poštne pošiljke odkazati drugemu poštному uradu, da jih eventualno pregleda odposlanec cesarskega varnostnega oblastva.

Dan, katerega se začne in ustavi vsaka posamezna taka naredba, naznani cesarsko varnostno oblastvo pravočasno pristojnemu poštному in telegrafskemu ravnateljstvu, ki dá potrebna naročila poštam, ki pridejo v poštev.

§ 3.

Vse pošte so dolžne poštne pošiljke, ki jih predstojna oblastva ter cesar. varnostna oblastva določno oznamenijo, začasno izključiti od odprave in vročitve in jih imeti pripravljene na razpolaganje pristojnim cesarskim varnostnim oblastvom.

§ 4.

Vse pošte so dolžne, vse poštne pošiljke, o katerih se po pravici domneva, da so v stanu škodovati vojaškim interesom, predložiti poštному in telegrafskemu ravnateljstvu, ki mora nemudoma poizvedeti odredbo pristojnega cesarskega varnostnega oblastva.

§ 5.

Pisma z vrednostjo in paketi z napovedano vrednostjo nad 100 kron ostanejo hranjeni na pošti dotlej, da se odloči o zaplenbi, in se izroče cesarskim varnostnim oblastvom šele tedaj, če so bili zaplenjeni.

Pisma z vrednostjo in paketi z napovedano vrednostjo nad 100 kron se smejo odpirati le v navzočnosti uradnika poštne urada, ki se mu je to naročilo, s previdnostmi, predpisanimi v poštнем prometu za odpiranje takih pošiljk.

§ 6.

Poštne pošiljke vsake vrste, ki se izroče cesarskim varnostnim oblastvom, da jih zaplenijo ali odpro, naj poštni urad vpiše po njihovih znakih v seznam, ki ga je pisati v dveh izvodih. V izvorniku, ki ostane na poštному uradu, potrdi cesarsko varnostno oblastvo prevzete; kopija se izroči prevzemajočemu oblastvu.

Poštne pošiljke vsake vrste, ki jih vrne cesarsko varnostno oblastvo poštному uradu, ko jih je pregledalo ali odprlo, naj zopet prevzame poštni urad ter to potrdi v kopiji seznama.

Take pošiljke, ki so se bile odprle, mora cesarsko varnostno oblastvo uradno zapreti in opremiti z naznamkom: »Odprla državna policija«.

S pošiljkami, ki so došle poštному uradu nazaj od cesarskega varnostnega oblastva, se ravna po navadi.

§ 7.

V tistih mestih z lastnim ustavom, v katerih ni posebnega cesarskega policijskega oblastva, mora v tem ukazu pristojnemu cesarskemu varnostnemu oblastvu izročene pravice izvrševati tisto okrajno glavarstvo, ki ima v dotičnem mestu svoj uradni sedež ali kateremu poveri izvrševanje teh pravic deželni poglavar.

§ 8.

Ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

O avstrijskem narodnem gospodarstvu in o vojski.

Dunaj, 30. julija. (C. kr. kor. urad.) »Neue Freie Presse« priobčuje članek tajnega svetnika dr. Rud. Siegharta o avstrijskem narodnem gospodarstvu in vojski. Pisatelj se vprašuje, ali more avstrijsko prebivalstvo gledati z zaupanjem na narodno-gospodarsko pripravljenost države, ter izjavlja, da se mora na to vprašanje brezpo- gojno in neomejeno pritrdilno odgovoriti. Avstrijsko narodno gospodarstvo da je pripravljeno za vse slučaje, ki jih vojska nane- se. Kar je bilo slabotno in negotovo, da je v krizah zadnjih mesecev zdavnaj popadalo in zamrlo, ostalo pa da je jedro našega go- spodarstva in to je zdravo in trdno. Vsaka

skrb, vsak strah za premoženje, ki se ga je zaupalo zakonitim državnim organom, je nesmisel in zločin. Članek povdarja, da se v vojnem času nikdar ne sme pozabiti, kar tudi uči skušnja, da slede vojskam časi go- spodarske povzdige; to se je z izredno jas- nošjo pokazalo po nemško-francoski voj- ski, po burski in tudi po zadnjih balkan- skih vojskah. V modernem narodnem go- spodarstvu pač tiči neka čudovita prenav- ljajoča sila, vsled katere si vselej z izredno naglico opomore. Predvsem pa se ne sme pozabiti, da je vojska proti Srbiji vojska za narodnogospodarske interese, katere je tre- ba obvarovati neprestanih vznemirjenj, ki izvirajo iz srbskih rovarij. Guverner dr. Sieghart izjavlja nato, da se nam niti za- radi našega denarstva niti glede državnih dolgov ni ničesar bati od vojske. Naš de- narni sistem je postavljen na takoj trdne podlage kakor katerikoli v Evropi. Naše rente nesejo po sedanjem kurzu obilno 5 od- stotkov kar pomeni nenavadno visoko ren- tabiliteto, zlasti ker na kako konvertiranje v doglednem času sploh ne mislijo. Kdor vkljub temu položaju, kakršen je zdaj, rente prodaja, ne škoduje samo državi, ampak tudi sebi, ker ima pri kupčiji zgubo, ki se ne da popraviti. Še veliko bolj nespametno bi bilo jemati vloge iz bank in hranilnic in denar domov znašati. Taka dviganja so ne- spametna in obsodbe vredna, ker je kako- vost avstrijskih hranilnic in bančnih zavod- ov nad vsak dvom vzvišena. Občinstvo ima zgubo na obrestih in plačilna sredstva, ki so gospodarskemu življenju na razpo- lago, se brez razloga manjšajo. Ravno tako je obsodbe vredno, če kdo zdaj iz nepotrebnega strahu akcije, ki jih ima, za vsak de- nar razmeče. Akcije dobrih industrijskih in prometnih zavodov so za občinstvo naj- pripravnejše vrednote. Železen rudokop, pe- trolejski viri, pristaniške naprave, to so stvari, ki jim nobeni, še tako veliki poli- tični in vojni zapletki ne morejo narediti škode. Papirji, za katerimi ne stoji nič dru- gega kakor uljuden prospekt, so v Avstriji k sreči nepoznani. Mi nimamo, pravi dr. Sieghart, nobenih fantazijskih vrednot, no- benih fatamorganskih efektov, nobenih po- temkinskih akcij. Kdor bi se danes dal zmotiti v strahu zaradi vojske in bi upravi- čene deleže pri industrijah in prometnih družbah od sebe zmetel, bi škodil sebi in dr- žavi in bi samo tistim bogastvo delal, ki so dovolj pametni, da se za temi zakladi vpog- nejo in jih poberejo.

Najnovejše vesti.

EVROPA V OGNJU. — NAD 20 MILIJONOV VOJAKOV NA BOJIŠČU. — ANGLEŠKA NAPOVEDALA VOJSKO NEMČIJI. — JA- PONSKA TUDI POSEŽE VMES? — VESTI O LOVČENU NERESNIČNE.

Odkar obstoji Evropa in njena zgodo- vina, ni bilo še nikdar tako velikanske voj- ske, kakor je sedanja, ki se je začela z av- stro-srbskim konfliktom. Zares vojska, ka- kršne še ni videl svet! Vojske z milijonskimi armadami, s šrapneli in strelnimi puškami. Prva moderna vojska v času tega velikan- skega preobrata in industrializacije Evrope.

Kakšno velikansko bojno polje se zgri- nja pred nami! Vojska na severu in jugu, na vzhodu in zahodu, na vseh straneh sveta. Vojska na suhem in na morju, na zemlji in v zraku, vojska vseh in proti vsem in vsega proti vsemu! Vojska, v kateri se bo rešilo evropsko vprašanje, ki ima v sebi toliko za- pletljivost, toliko ugank in toliko rešitev. Rešilo se bo tisto vzhodno vprašanje, ki leži na Evropi že stoletja. Rešilo se bo balkansko vprašanje, ki je bilo vedno kamen spodtike in jabolko razdora v celi Evropi. V Evropi se je nabralo toliko netiva, toliko napetosti in električne sile, da je moralo priti enkrat do katastrofe in eksplozije.

Danes stoji v ognju vsa Evropa, na bo- jišču bo stalo mnogo nad 20 milijonov vo- jakov, ki bodo dajali Evropi drugo lice, dru- ge smeri in drugo karto!

Avstrija in Srbija ste že teden dni v vojski, na francosko-nemški meji in nem- ško-ruski se že tepo. Avstrija bo pomagala na severu Nemčiji, Italija bo na jugu šla proti Francozom. Anglija se je že odločila in bo lovila laške in nemške ladje po morju. Kakšna slika!

Nevtraliteto v vojski so proglasile: Bel- gija, Nizozemska in Švica. Te so mobilizi- rale, ampak samo zato, da bodo vsak pre- hod borečih se sovražnikov skozi svojo de- želo preprečile.

Danska, Norveška in Španska bodo ostale najbrž tudi nevtralne in bodo stale samo na straži, da kdo v njih ozemlje ne vdere. Mogoče je tudi, da se zapleteta v voj- no Bulgarija in Turčija, in sicer z Grčijo. V tem slučaju bosta imela opravka zopet z Rumunijo.

Človeku se kar vrti, če premisli, kaj lah- ko vse nastane iz tega evropskega požara. Koliko novih sporov, novih vprašanj, nove- ga nezadovoljstva, novega ognja in novega orožja!

Angleška napovedala Nemčiji vojsko.

Berolin, 5. avgusta. (C. kr. koresp. urad.) Wolfov urad poroča: Včeraj kmalu po 7. uri zvečer je došel na nemški zunanji urad angleški poslanik v Berlinu ter je v imenu Angleške napovedal Nemčiji vojsko. Angleški poslanik je zahteval svoje listine, da takoj odpotuje iz Berlina.

Zakaj je Anglija napovedala Nemčiji vojsko?

Bruselj, (Koresp. urad) Nemška vla- da je belgijsko vlado prosila za dovoljenje, da bi smele nemške čete korakati skozi Bel- gijo. Nemška vlada je pristavila, da prevzame vsako jamstvo po nedotakljivosti Belgije in da ji vsako škodo povrne. Belgijska vlada je ta predlog kakor tudi tozadeven ultimatus nemške vlade odklonila, nakar je zapustil nemški poslanik Bruselj. Dvor in vlada sta se baje podala v Antwerpen.

Dunaj, 3. avgusta. Poročevalec »Neue Freie Presse« brzojavlja: Tu prevladuje mnenje, da je Anglija voljna, da se vojske ne udeleži, če Nemčija izjavi, da hoče nev- tralnost Belgije spoštovati. (Kakor znano, je Nemčija Belgiji za prehod nemške armade stavila ultimatus.)

Berolin 5. avg. (Kor. urad) Wolfov urad javlja: Kmalu po včerajšnjem govoru državnega kanclerja v nemškem drž. zboru, v katerem je bilo prostodušno priznано, da se je stopilo na belgijska tla in da se je s tem kršilo nevtralitetno stališče Belgije ter se je izrekla volja nemške države, posledice tega zopet popraviti, je prišel k državnemu tajniku Jagu angleški poslanik ter je zahte- val v imenu svoje vlade zagotovilo, da se ne izvrši nobeno kršenje belgijske nevtralitete od strani Nemčije. Državni tajnik je angle- škemu poslaniku takoj izjavil, da takega za- gotovila ni mogoče dati vsled tega, ker je Nemčija prisiljena zavarovati se proti vpadu francoskih čet skozi Belgijo v Nemško ozem- lje. Kmalu po 7. uri zvečer je prišel na nem- ški zunanji urad angleški poslanik ter je v imenu svoje vlade napovedal Nemčiji voj- sko. Kakor čujemo je Nemška vlada vse druge pomisleke zapostavila za vojaške ozi- re dasi je tako morala računati s tem, da bo s tem angleška vlada dobila vzrok ali povod se vmešati.

V Londonu.

London 3. avg. Kljub poletju, v kate- rem času je bil London druga leta popol- noma zapuščen, je zdaj v Londonu vse zbra- no, kar je za javno službo in varnost po- trebno. Z dopustov so se morali vrniti vsi policisti. Častnike, ki naj bi dobili v sredo ponoči dopust, so ob 10. uri zvečer obvestili, da se ne smejo odpeljati. Večina policistov straži ladjedelnice, kjer z največjo naglico delajo. Policija je morala prevzeti tudi del vojaških stvari.

Angleška zbornica in vojska.

London, 4. avgusta. (Kor. urad) Pone- deljek, dne 3. avgusta, je imela angleška zbornica sejo, v kateri je državni tajnik Sir Grey podal poročilo o kritičnem položaju v Evropi. Izvajal je sledeče: Anglija je bila vedno za mir. Vsi dokumenti, ko bi se obja- vili bi to pričali. Francija je napadena. Nje- no brodovje bo varovalo obrežje v Sredo- zemskeem morju, njena severna obal bo pa izpostavljena sovražnemu brodovju Nem- čije. Anglija se zaveže, da bo ščitila severno obal Francije, kakor hitro se nemško bro- dovje v kanalu ali pa v vzhodnem morju prikaže. To ni vojna napoved. On je dal tako zagotovilo francoskemu poslaniku. Zato pa potrebuje odobrenja parlamenta. Nemčija

baje ne namerava francoske severne obali napasti. To bi pa bila po njegovem mnenju Anglija jako slab zaveznik Francoske, ako bi to storila. Drugič. Francoska je obljubila, da Belgije ne bo prestopila, ako tega ne bo storila Nemčija in prekršila nevtralnost Belgije. Nemčija pa je rekla, da ničesar ne reče, ker bi znala taka zagotovitev njene načrte izdati. Pač pa je namignila, ako bi Anglija ostala mirna, če bi Belgija po končani vojski zopet svojo obliko in zemljo dobila tako, kakor jo ima sedaj. Sir Grey pravi, da je odgovoril, da bo Anglija čuvala svoje koristi in svojih dolžnosti ne bo zmešetarila. Belgijski kralj je poslal angleškemu kralju brzojavno prošnjo, v kateri ga prosi, naj Anglija varuje neodvisnost Belgije. Angleška je v tem zmislu tudi posredovala. Če izgubi Belgija svojo neodvisnost, jo izgubi tudi Nizozemska, in potem se bo šlo za naše interese. Če bomo sedaj s svojo mornarico ščitili svojo trgovino, svojo obal in interese, bomo veliko manj trpeli, kakor bi, ako bi ostali popolnoma pasivni.

Povišanje obrestne mere v Angliji na 10%.

London 2. avg. (Kor. urad) Angleška banka je zvišala obrestno mero od 4 na 10 odstotkov.

Bitke med nemškim in angleškim vojnim brodovljem še ni bilo.

Berolin, 3. avgusta. Wolfv urad demontira v Londonu razširjene govorice o spopadu nemških in angleških vojnih ladij v Severnem morju.

Japonska se pripravlja.

Poročali smo že, da hoče Japonska izkoristiti sedanjo evropsko vojsko, da reši mongolsko vprašanje. Uradni list japonske vlade poroča, da se je vršil važen ministrski svet, kateremu je prisostvoval tudi japonski cesar. Ako bi Japonska sedanjo priliko izrabila bi gotovo potegnila za seboj celo Kitajsko, kjer je protiruska agitacija silno razvita, tako da je o priliki proglašanja kitajske republike prišlo skoro do rusko-kitajske vojske. Ako nastopita ti dve azijski državi proti Rusiji, bi bila ta zelo oslabiljena v svoji evropski vojski. Odločitev Japonske je tedaj največje važnosti.

Odličen Japonski državnik se je te dni izrazil:

Jaopnsko ljudstvo stoji s svojimi simpatijami na strani Nemčije in Avstroogrsko. Odnosaji Japonske do teh dveh držav so bili vedno najboljši; še pretekli mesec je bivala na Dunaju japonska vojaška komisija, ki je bila sijajno sprejeta; s posebnim priznanjem se je izrazila o izvrstnih uredbah v naši armadi in se tudi veliko naučila. Soglasno mnenje japonskih vojaških krogov je, da sta avstrijska in nemška armada najboljši v Evropi. Rusija se je veliko naučila iz svojih porazov v rusko-japonski vojski in mnogo popravila, vendar ruska armada še ne stoji na višku časa. Japonska spremlja avstroogrsko zastave z najiskrenejšimi željami.

Japonska ima proste roke.

Tokio 5. avg. (Kor. urad) Japonski zunanjni minister je izjavil v nekem pogovoru, da ne obstoje med Japonsko in Rusijo nikakoli dogovori, ki bi vplivali na sedanji položaj.

Oboroženje Japonske.

Budimpešta 2. avg. (Kor. urad) Miskolczki gimnazijski profesor Ljudevit Friedecky, ki biva od konca junija na studijskem potovanju na Japonskem, je pisal nekemu prijatelju v Miskolczu, da se Japonska s strašno naglico oborožuje, da zopet z Rusijo obračuna in da so že vse priprave končane.

Zveza med Avstro-Ogrsko in Japonsko?

Na Dunaju je grof Berchtold konferiral z japonskim poslanikom, da se med obema državama sklene zveza, po kateri se Japonska zavezuje, pomagati Avstriji, ako jo napade Rusija. Avstrija pa izreče zato svoj popolni desinterese na daljnem vzhodu. — V Monakovu vlada glede tega koraka Japonske in radi pogajanj grofa Berchtolda nepopisno navdušenje.

Vesti o zavzetju Lovčena — neresnične.

Dunaj, 5. avgusta (C. kr. koresp. urad) Vesti o zavzetju Lovčena, torej črnogorskega ozemlja z vsemi s tem zvezanimi podrob-

nostmi so popolnoma neosnovane. Na črnogorski meji sedaj ni padel še noben strel, niti od naše niti od črnogorske strani. Sovražnosti so se dosedaj vršile edino-le ob srbski meji. Ne glede na male boje pred Belgradom in ob Drini, o katerih se je že poročalo, so se vršili le spopadi obmejnih straž in patrolj. Javnost mora že iz večkrat pojasnjenih razlogov potrpeti, da se bodo dogodki res vršili.

O črnogorski gori Lovčen, ki štrli nad trdnjavo kotorsko, kakor omenja zgoraj uradna brzojavka, so se v zadnjem času razširjale vsakovrstne neresnične govorice in vesti. Črnogorska divizija iz Podgorice je bila dne 26. julija mobilizirana in je odšla dne 29. in 30. julija na Lovčen. Isti dan so postavili Črnogorci na gori 38 novih ruskih brzostrelnih topov z malim kalibrom. V Črnigori vlada veliko pomanjkanje živil. Zmanjkalo je tudi vžgalic, moke in soli. Plen iz Skadra je nerabljev. Črnogorska mobilizacija, zlasti zasedenje Lovčena, se je izvršila dne 30. in 31. julija. Na Lovčenu vlada med črnogorskimi četami velika nezadovoljnost, pomanjkanje kruha in vode. 13 litrov vode stane 4 K.

× × ×

MED RUSIJO IN NEMČIJO.

Bitka med Rusi in Nemci.

Königsberg, 4. avgusta. (C. kr. kor. urad.) Nemške čete so naskočile Kibarty. Rusi so se umaknili proti vzhodu, pustivši Nemcem mnogo vjetnikov. Nemške izgube so majhne. (Kibarty je majhen kraj na Ruskem blizu meje, ob strateško važni železnici, ki vodi v Kovno.)

Nemci ujeli 8 ruskih ulancev.

Königsberg, 5. avgusta. (Koresp. urad.) Pri Lengwetkeni so ujeli nemški črnovojniki osem mož neke ruske ulanske patrolje. Privedli so jih v Königsberg.

Ruski napad na Memel odbit.

Wolfv biro poroča: Del posadke Memela je dne 3. t. m. odbil napad sovražnih mejnih straž v smeri od Krottingen. Memel je najsevernejše mesto Nemčije. Šteje 20.000 prebivalcev, ima precejšnjo luko in je važno trgovišče za les iz Rusije in žito iz Litave. Leta 1812. so Memel zasedli Rusi.

Boji na šlesko - ruski meji.

Katovice, 3. avgusta. Od tu se čuje iz vzhoda močno gromenje topov. Prišel se je boj na Przemsi, mejni reki proti Rusiji. Meja je oddaljena od tu le dve uri.

Demonstracije proti ruskemu poslaniku v Berlinu.

Berolin, 3. avgusta. Ruski poslanik je danes opoldne zapustil Berlin. Pred poslaništvom se je zbrala velika množica. Ko so člani poslaništva stopili v avtomobile, je množica klicala fej. Poslanika so spremljali policisti.

Zaplenjenje ruske denarne zaloge.

Berolin, 5. avgusta. (Koresp. urad.) Pri tukajšnjih velebankah so zarubili naložene ruske denarne zaloge kot lastnino sovražne velesile.

× × ×

Rusija zbira velike sile ob rumunski meji.

Bukarešt 3. avg. Adeverul poroča: Ruska vlada je po svojem poslaniku Poklevski-Kozielu obvestila našo vlado, da so vse ruske meje nasproti Rumuniji zaprte in da smejo voziti vlaki le do meje. V Unghe-niju, ruski obmejni postaji pri Jasiju, koncentrirajo se ruske čete, v Kišenevu stoji 20 vojaških vlakov, ki so pripravljeni, da prepeljejo ruske vojske na rumunsko mejo. V Skuleni, obmejna točka ob Besarabsko-rumunski meji, je došlo več artiljerijskih polkov. Material za zgradbo mostov je na ruski strani ob rumunski meji pripravljen. Prebivalstvo v Jassyju in v okolici je zelo razburjeno, ker se trdi, da nameravajo Rusi zasedeti Moldavo.

× × ×

Rumunska odločno za trozvezo.

Bukarešt. (Kor. urad) V »Universelu« objavlja podpredsednik rumunske zbornice Storc uvodnik proti izjavam proti naši mo-

narhiji in izvaja: Manifestanti in časnikarji, ki zahtevajo, da naj zasleduje Rumunija politiko, ki naj bo naperjena proti Avstro-Ogrski, naj ne pozabijo, da so klici naperjeni proti monarhiji, klici za Rusijo. Vpraša, če so manifestantom znane posledice njih rovanja. Morebiti bi bile take demonstracije umljive, če bi ostala avstro-ogrsko-srbska vojska lokalizirana, a o stališču mednarodne korektnosti se ne morejo opravičiti. Če pa pride do velike vojske, naj Rumunija ne pozabi, zakaj Rusija Srbiji pomaga. Vzrok ni slovanska sentimentalnost, marveč da se uniči Avstro-Ogrska v smislu besedi nekega ruskega državnika, da vodi pot do Dardanel čez Dunaj, a ta pot vodi ob enem tudi čez truplo Rumunije. Če zmaga Rusija, Evropa ne bo imela nikakega povoda, da ji pomaga, če bi hotela Rusija iz Rumunije napraviti nekaj ruskih provinc. Večkrat že je hotela Rusija razdeliti Rumunijo, vedno se je uprla Avstro-Ogrska, tista Avstro-Ogrska, proti kateri se zdaj demonstrira. Na strani Avstro-Ogrske ostane vsekakor narodna samostojnost Rumunije nedotaknjena, če že trozveza zmaga ali ne. Mednarodna politika ne sme biti čuvstvena. Edinost Rumunije brez strankarske razlike edino jamči za bodočnost dežele. V Rumuniji se nahaja tudi mož, ki lahko to naziranje primerno izrazi.

× × ×

Srbi zopet streljajo na donavski parnik.

Iz dunajskih listov posnemamo: Nižje srbskega kraja Praova so Srbi streljali na avstrijski parnik. V kratkih presledkih je priletelo na parnik čvetero strellov, od katerih sta dva prevrtala zgornji del ladje. K sreči ni nihče ranjen. Poveljnik ladje je nato prekinil vožnjo, ker bi bil prišel v najbližji stik srbskega obrežja. Potem se je parnik »Karl Ludovik« obrnil na rumunski otok Ostrovulmare blizu Gogosa. Ondi je bil usidran parnik »Bela«, katerega so spotoma Srbi tudi obstreljevali. Oddali so 29 strellov. Trije mornarji so bili težko ranjeni in so jih prepeljali v bolnico Turn-Severin.

Kako je bilo ob Hartwigovi smrti.

O tem priobčuje graška »Tagespost« z Dunaja sledeče poročilo: Kakor je dobro poučena oseba informirala vašega korespondenta, se je smrt ruskega poslanika Hartwiga v Belgradu dogodila tako-le: Splošno se je neprijetno opazalo, da se poslanik Hartwig zadušnic za umorjenega prestolonaslednika Frana Ferdinanda ni udeležil. Ko se je avstro-ogrski poslanik baron Giesl vrnil v Belgrad, ga je Hartwig takoj prosil za razgovor, da bi se opravičil glede tega očitjanja. Hartwig je razburjeno povdarjal, da se ni samo udeležil zadušnic, marveč da je pri tej priliki tudi nosil veliki križec Fran Josipovega reda, katerega mu je podelil sam cesar Fran Josip in na katerega je poseben ponosen. Baron Giesl je pustil v največji razburjenosti se nahajajočega poslanika Hartwiga mirno izgovoriti, nato pa mu je rekel mirno in hladno: »Ako Vaša ekscelenca misli, da me boste mogli s to komedijo preslepiti o resničnem stanju stvari, potem se motite!« V tem trenutku je baron Giesl potegnil iz žepa pismo, v katerem je bilo jasno in neovrgljivo s Hartwigovim rokopisom samim dokazano, da je vedel za sarajevski atentat. To je Hartwiga tako zadelo, da je skočil po konci in se v zavesti dokazane krivde od srčne kapi zadet zgrudil. Da se za vse slučaje zavaruje, je baron Giesl odredil, da so se vsi v sobi se nahajajoči predmeti takoj shranili, med temi tudi ostanki onih dveh cigaret, ki jih je Hartwig kadil pri baronu Gieslu in ki jih je vzel iz svojega lastnega etuija. Takoj začetkoma razgovora je namreč Hartwig prosil, da bi smel kaditi svoje lastne cigarete. Nadalje se je protokolarno dognalo, da Hartwig ni pri baronu Gieslu ničesar jedel, ne pil.

Dnevne novice in dopisi.

Razburljive neresnične vesti raznovrstne vsebine raznašajo brezvestni ljudje po Celovcu in po deželi, tako da je bila oblast prisiljena, v razglasih svariti ljudstvo pred takimi kaznivimi govoricami. Gotovi ljudje ne morejo zapopasti, da moramo v sedanjih,

tako resnih časih imeti pred očmi edinole našo skupno ogroženo domovino! Z žalostjo pa opazamo, da gotovi elementi smatrajo ravno sedanji položaj za primeren, da raznašajo zoper ljudi, ki so jim neprijetni, različne, izmišljene vesti. To početje povzroča mnogo nepotrebnega razburjenja med prebivalstvom. Zato so že »Freie Stimmen« svari- rile pred raznašanjem takih vesti, ki niso uradno potrjene, in so vrgle nekatere take novice kot gole izmišljotine, kakor vesti o 17. pešpolku, razširjene po Spod. Koroškem, da je neki vojak s sabljo pobil nekega duhovnika itd. Zato se pridružujemo mnenju »Freie Stimmen«, da je na mestu, da javna oblast z vso resnobo in strogostjo nastopa zoper tiste, ki si taka lažnjiva poročila izmišljujejo ali kolportirajo ali na podlagi izmišljenih vesti posameznike ova- dujejo, ljudstvo pa razburjajo. Osebe, o ka- terih se spravlja v svet neresnične vesti, najdejo v svoje varstvo pomoč pri sodišču.

Deželni prispevek za družine vpoklica- nih in »Rdeči križ«. Deželni odbor je daro- val 5000 K za družine vpoklicanih in 5000 K deželnemu društvu »Rdečega križa«.

Kurz »Rdečega križa« za bolniške strež- nice. Tečaj za bolniške strežnice je otvoril dne 3. avgusta deželni sanitetni referent dr. Vičič na učiteljski v navzočnosti Nje eks- celence baronice Lucy Fries-Skene, ki je prisostvovala pouku, ki je nato sledil, do konca. Število udeleženk se je moralo skr- čiti na 30, da bo pouk uspešen, se bodo vršili tečaji za druge udeležence, ki se ja- vijo, pozneje.

I. izkaz darov, poslanih slovenskemu pomožnemu komiteju: Družba sv. Mohorja 500 K, dr. Janko Brejc s soprogo 200 K, Hra- nilno in posojilno društvo v Celovcu 100 K, msgr. Valentin Podgorc 50 K, urednik in korni vikar Franc Smodej 20 K.

Oklic. Poleg bolniških strežnic je treba še zdravniških in pomožnih moči, izvežba- nih v desinfekcijski (razkuževalni) službi. Zato se obrača deželna vlada na vse vojaške službe proste zdravnike, medicince in dru- ge visokošolce kakor tudi na vse druge vo- jaščine proste moče s prošnjo, da se pristo- voljno posvetijo sanitetni (zdravstveni) oskrbi. Vsi tisti, ki so volje zavezati se, da vstopijo v prostovoljne sanitetne kolone »Rdečega križa« in so na razpolago v upo- rabo za bolnišnice in zatiranje epidemičnih bolezni, naj se prejkoslej ustmeno ali pis- meno javijo v sanitetnem oddelku deželne vlade. V slučaju potrebe bi se vršil tam tudi tečaj o desinfekcijski praksi in zatiranju epidemij.

Predpisi o nedeljskem počitku popol- noma razveljavljeni. Na podlagi cesarske naredbe z dne 31. julija 1914 so se z ministr- skim ukazom z dne 31. julija 1914 zakoni z dne 16. januarja 1895, drž. zak. št. 21 in z dne 18. julija 1905, drž. zak. št. 125, o nedeljs- kem in prazničnem počitku v obrtnih obra- tih in tudi na podstavi teh zakonov izdane naredbe v polnem obsegu začasno razvelja- vili. Vsled tega je obrtni obrat začasno po- polnoma neomejen.

Darovi za vojake. Na poziv preblago- rodne gospe Lucije baronice Fries-Skene na občinstvo za darove (smotke itd.) vojakom, je v ta namen prejelo naše uredništvo sle- deče darove: Hranilno in posojilno društvo v Celovcu 10 K, msgr. Val. Podgorc 5 K, pro- fesor Janez Hutter 3 K, stolni župnik M. Ko- vač 5 K, stolni vikar A. Millela 3 K, gdč. M. H. 1 K, J. pl. Kapus 3 K, Fr. Errath 1 K, dr. J. Brejc 10 K, J. Tavčar 5 K, dr. Ferd. Mül- ler 5 K, dr. Čemer 1 K, dr. Schaubach 2 K, župnik Fr. Kolarič 4 K, »Družba sv. Mohor- ja« 30 K, dr. Rožič 5 K, ga dr. Milka Rožiče- va 2 K, podružnica »Ljubljanske kreditne banke« v Celovcu 25 K, Fr. Sadnikar 5 K, uredništvo »Mira« 5 K, skupaj 130 K. Zbir- ka se je izročila c. in kr. vojaškemu postaj- nemu poveljstvu, ki je izreklo darovalcem v imenu c. in kr. armade iskreno zahvalo.

Zoper draženje živil. Zadnji čas se je opazalo, da so šle cene živilom navzgor, če- sar gospodarski položaj prav nič ne opravi- čuje. Zato ne bo nepotrebno, če opozorimo, da splošni kazenski zakon za gotove oblike oderuštva z živil določa kazen. Po § 482. k. z. je obrtnik, ki prodaja v splošno nakupo- vanje blago, ki spada k vsakdanjim potreb- ščinam za življenje, če svojo zalogo prikriva ali se brani od tega kateremukoli kupo- valcu prodajati, kriv prestopka in se ga ka-

znuje v prvem in drugem slučaju z denarno globo, v tretjem slučaju pa z izgubo obrtne pravice. Po § 484. k. z. se tako zadržanje, če se zgodi ob času javnega nemira, poleg iz- gube obrtne pravice kaznuje z eno do šest- mesečnim zaporom.

Sumljivi ljudje. Po zanesljivih vesteh se nahaja v naši monarhiji večje število tu- jih prekucuških elementov, ki so javni in državni varnosti v največji meri nevarni. Zato se razglša splošni poziv, uradne or- gane iz patrijotične dolžnosti podpirati v tem, da se ti nevarni elementi narede ne- škodljivi. Resna, z dokazi podprta obvestila se naj pošiljajo na vojni nadzorovalni urad v vojnem ministrstvu.

Osem bratov na vojsko. Iz Celja se po- roča: Veliko zanimanje in začudenje je vz- budil tukaj v ponedeljek dne 27. julija nek kmečki voz, okinčan s cveticami, ki se je pripeljal iz neke občine v Savinjski dolini. V Celju so ljudje voz, na katerem je bilo 8 bratov-rezervistov, pozdravljali s posebnim veseljem. Star Savinčan, kmet Jožef Prin- čič, je pripeljal sam svojih 8 sinov, ki so bili vsi poklicani pod zastavo, v vojašnico. Vseh 8 bratov je oženjenih, imajo svoje družine in so samostojni posestniki. Ko je oče-star- ček jemal slovo od svojih osmero sinov, je bridko zajokal. Ko je želel vsem srečen po- vratek in jim dal svoj očetovski blagoslov, se je žalostno odpeljal domov.

Koko pišete vojakom. Za časa vojske se za armado na bojnem polju ustanovi poseb- na vojna pošta. Važnejše določbe za poštni promet v vojski so sledeče: Za pisma in do- pisnice. Častnikom, vojakom in odpoklica- nim rezervistom se zamorejo odpošiljati do- pisnice in pisma. V ta namen se upeljejo po- sebne dopisnice, takozvane »dopisnice za vojno pošto«, katere dobivajo vojaki za- stonj, zasebniki pa proti plačilu 1 vinarja pri poštnih uradih. Na pisma in na imeno- vane dopisnice ni potreba prilepiti nikakih znamk. Ta določba je stopila v veljavo s 1. avgustom t. l. Z vojnim poš- tnim uradom se zamorejo dopošiljati tudi listi, tiskovine, vzorci in kupčijske listine. Te pošiljatve pa morajo biti opremljene z znamkami, kakor navadno. Vsak vojak do- bi, ko dospe na svoj določen kraj, svoj na- tančen naslov, oziroma številko vojnega poštnege urada. Nedovoljene poštne pošil- jatve. Z vojnim poštnim uradom se ne sme- jo pošiljati priporočena pisma, nakaznice, čeki in paketi, naslovljeni na častnike in vojake. Denarne pošiljatve se zamorejo do- pošiljati z vojnim poštnim uradom le po- tom denarnih pisem in ne več, kakor 1000 kron. Pošiljatve s pomanjkljivim ali nedo- voljenim naslovom se ne dostavljajo. Vsa nadaljnja navodila je posneti iz dotičnih razglasov, ki so pribiti v poštnih uradih, po mestu in v občinskih uradih. Če komu glede poštne določb ni kaj jasno, morajo mu poštni uradniki dati potrebna pojasnila.

Straža ustrelila stražo. »Eдинost« poro- ča: V nedeljo dne 26. t. m. zvečer ob četr- tu na 11. uro se je pripetila na kolodvoru v Aj- dovščini nesreča, da je straža ustrelila stražo. Vojaška dvojna straža čuva nam- reč municijo, naloženo na postaji v vagonih. Vsled teme in nevihte in ker je baje ena straža hotela drugo nekoliko »potegniti« s tem, da se je drugi straži približala in se na klice »stoj!« ni vstavila in ni odgovorila, je druga straža ustrelila. Ranjenega vojaka so takoj prepeljali v bolnišnico v Gorico, kjer pa je takoj pri poskušeni operaciji umrl. Tako je plačal šalo z življenjem. Oba voja- ka sta Slovenca.

Globasnica. (V o d o v o d). Kakor je zna- no, dodelal se je za kraje: Globasnica, Mala- vas, Šteben in Strpnava veliki moderni vo- dovod, ki je gotovo največji na Spodnjem Koroškem; dolg je 10 kilometrov.

Ker tako velikansko delo seveda veliko stane, in je vodovod zgrajen ne samo za par let, temveč za sto in morda še več let, in bi kakšna napaka pri delu lahko pokvarila vo- dovod in napravila velike stroške, se je mo- ralo delati silno previdno in dobro. Kar je bilo z ozirom na trpežnost vodovoda abso- lutno potrebno, tam se ni smelo varčevati, ker bi takšno varčevanje bilo lepemu delu le v škodo.

C. k. vlada na Dunaju je dala dosedaj že lepo podporo 43.500 K ter je obljubila v primeri k deželni podpori, ki znaša 10.000 K, še nadaljno podporo. C. k. vlada in tudi de-

želna uprava pa sta umevno zahtevali, da se mora delo izvršiti pod nadzorstvom dr- žavnega ali deželnega inženirja, in se je samo pod tem pogojem dovolila subvencija ali podpora.

Celo delo se je oddalo glasom občinske seje podjetniku Francu Wagner za 94.539 K 84 vin. Račun za podjetniku oddano delo se ne samo ni prekoračil, ampak se je delo iz- vršilo nekoliko ceneje.

Ali g. inženir, ki je delo nadzoroval je po pravici zahteval marsikaj drugače in tudi več, ker se je pri delu pokazalo, da je bil plan pomanjkljiv.

Razume se samo po sebi, da se je mor- al stavbni komite naročilu g. inženirja ukloniti in sicer iz dvojnega vzroka: 1. da vodovod ne bo pomanjkljiv in 2. ker bi ob- čina drugače ne dobila visokih podpor. Kaj bi pač koristilo, če bi si občina prihranila par tisoč kron, ko bi potem 53.500 K in še nadaljne obljubljene podpore od države in dežele ne dobila, kajti pomanjkljiv vodovod država in dežela ne podpirate.

Zavoljo dela, ki se je moralo izvršiti po naročilu g. inženirja drugače ali v večjem obsegu, se je celi račun moral prekoračiti za 6039 kron in 6 vin.

Tega pa ni kriv ne župan, ne komite in ne občina, temveč dejanska potreba, ker bi bil vodovod drugače slab in bi se tudi pod- pore ne dobile.

Veliko dela je napravilo stavb. komi- teju in posebno še županu veliko dela in skrbi, ker je ravno med delom izbruhnila znana denarna kriza med balkansko vojsko, vendar so se premagale vse velike denarne ovire, tako da bo celo delo, ako še pride zad- nja obljubljena podpora, skoraj plačano in bo morebiti le malo še ostalo. Vsi računi so bili pregledani in potrjeni od g. deželnega inženirja, ki je delo nadzoroval, potrjeni so od c. kr. okrajnega glavarstva v rešitvi ko- lavdacije. Vodi se natančno vodovodna knji- ga, kjer je vse zapisano, kaj se je prejelo in izdalo in zakaj se je izdalo, in vsak izdatek ima svoje potrdilo. Župan za svojo veliko skrb in delo ni računal in tudi ni prejel za vsa svoja pota in stroške niti rujava gro- ša. Ako je kdo radoveden, naj se potrudi v občinsko pisarno in bo videl, da je veliki ra- čun natančen in se ujema do zadnjega vi- narja.

Sveta vojska.

Prevalje. Dne 28. junija je imel g. Pu- har iz Ljubljane predavanje o alkoholizmu in je svoja izvajanja ilustriral s slikami. — Govor je bil izreden, tembolj, ker se gibanje proti alkoholu pri nas šele začinja. Udelež- ba je bila bolj sredna, ker se je predavanje naznanilo šele par dni prej. A udeleženci so z napetostjo sledili izvajanju g. Puharja, katero je bilo preprosto, a zelo vabljivo in videlo se je govorniku, da mu besede pri- dejo iz dna srca. Učinek je bil ta, da so de- bele solze stale v očeh zakrknjenih, a dru- gače dobrosrčnih pijancev. Upajmo, da bo- do temu predavanju sledila še druga od strani vodstva Svete vojske v Celovcu.

Kazaze. (Mladi junaki.) Ganljivo slovesnost smo imeli v naši farni cerkvi na praznik sv. apostolov Petra in Pavla, ko je bilo sprejetih 42 šolskih otrok v I. stopnjo Družbe treznosti »Svete vojske«. Res junaki so in junakinje! Kajti mali so še in mladi, pa so že spoznali, da je treba jim, če hočejo kdaj postati dobri možje in vestne žene, da si že v mladosti kaj odrečejo. Pristopili so otroci z dovoljenjem svojih starišev. Zbrali so se čedno opravljeni, s šopki na prsih, pred župniščem, odkoder so odkora- kali med zvonjenjem zvonov v cerkev. Po končani pridigi so bili vsi imenoma pokli- cani, na kar so se postavili v vrstah pred glavni oltar, odkoder je bil kratek nagovor in kjer so nato kleče molili zavezo in moli- tev za zdržnost. Ko so potem dali voditelju roko in sprejeli sprejemne podobice, je sle- dila slovesna sv. maša, pri kateri so prejeli skupno sv. obhajilo. — Da bi jim sledili še drugi in da bi vsi stariši izpregledali, da je njih malim ta reč dušno in telesno neškod- ljiva, ampak le koristna. — Med vpisanimi je 14 dečkov in še enkrat toliko t. j. 28 de- klic. Dečki, glejte, da ne zaostanete!

Cerkvene vesti.

Molitve v vojskinem času. Za čas vojske se odreja sledeče: 1. Ves čas med vojsko naj se v vsaki župni cerkvi vsak dan enkrat po glavni sveti maši ali pri glavni božji službi po sveti maši moli z ljudstvom molitev »Ob vojski« (v litanijski knjigi na strani 48.) z enim očenašem in češčenomarijo. 2. Prvo nedeljo po izbruhu vojske naj bo ali dopoldne ali popoldne pred izpostavljenim Najsvetejšim v vsaki župni cerkvi slovesna molitvena ura z rožnim vencem in litanijami in naj se prej primerno oznani. — Kn. šk. krški kapitularni konsistorij, Celovec, 27. julija 1914.

Ravnatelj p. Vaclav Lerch S. J. †. V nedeljo, 26. julija, je došla v Celovec prežalostna vest, da je nenadoma umrl na potovanju v Maria Schein v samostanu Schlägl na Zg. Avstrijskem preč. g. p. Vaclav Lerch, bivši ravnatelj celovške bogoslovnice, na otrpnjenju možgan. Rajni je bil blag in pobožen mož, ki je užival splošno spoštovanje in ljubezen. Dosegel je starost 69 let. Dolgo časa je deloval kot misijonar in je objavil tudi mnogo spisov verske vsebine. Imenovan je bil za spirituala (dušnega voditelja) v Maria-Scheinu, kamor pa ni došel, ker ga je Bog prej poklical s tega sveta.

Gospodarske stvari.

Mlekarstvo.

(Piše Fr. Krištof, živinorejski inštruktor.)

(Dalje.)

Mlečna shramba.

Pravilna shramba za mleko mora biti svetla, zračna, hladna in ne prevlažna. Svetloba uničuje bakterije, svež zrak ovira razvoj škodljivih bakterij, suh prostor ovira en del razvoja škodljivih kali mleka.

Kaj ne, to so lepe pobožne želje mlekarstva, vendar ne nemogoče. Gospodinja, ki ima več mleka in dosti prostorov na razpolago, naj odloči en prostor, četudi majhen, samo za mleko. Tu mora vladati največja snaga. Tudi posode ali vzdane malega basena za mrzlo vodo, kjer se mleko hladi, ne sme manjkati. V krajih, kjer se ima vodovod na razpolago, se to lahko naredi, da sveža voda pri enem koncu priteka, na drugem odteka. Gospodinja, ki mora mleko shranjevati v jedilni shrambi, naj pazi vsaj na to, da izpolni, v kolikor je mogoče, navedene pogoje. Predvsem pa mora paziti, da ne daje v to shrambo stvari, ki gnijejo ali močno kislo dišijo. Razkroj gnilih stvari povzroča smrad in razvoj škodljivih bakterij, ki mleko lahko popolnoma pokvari. Mlečna shramba mora imeti betoniran tlak, da se lahko pomije. Okno mora imeti mrežo, tako gosto, da muhe ne morejo skozi. Nič ni tako neokusnega, kakor mlečna shramba, v kateri je veliko muh. Nadalje mora biti shramba tako narejena, da lahko prihaja svež zrak in odhaja slab zrak s pomočjo ventilacij, katere morajo biti zamrežene, da nimajo miši in podgane dohoda. V taki shrambi se človek prijetno počuti, tembolj še, ako je svetla in pogostokrat pobeljena. Apneni belež pomori gnezda bakterij.

Z vso odločnostjo naj nastopijo gospodinje proti običajnim zaprtim mlečnim omaram. Že beseda mlečna omara pove, da je to shramba edino samo za mleko. Navadno pa imajo v njej tudi druge reči, ki ne spadajo v mlečno omaro.

Pomisliti je samo potreba, da se gorko mleko naliije v latvice, katere takoj postavijo v omaro, ter jih zaprejo. Iz gorkega mleka odhajajo plini in gorkota in mleko se skisa, vsled tega postanejo omare vlažne

in so pravo gnezdo bakterij. Take omare se tudi hitro pokončajo, ker vlažnost les pokvari, da hitro razpada. Ako že morate imeti res mlečne omare, naj bodo tako narejene, da bodo služile svojemu namenu. Na omaro pritrdite na obeh straneh žičnasto mrežo in sicer tako, da bo imel zrak svoj tok ravno čez latvice. Tako bosta imela zrak in svetloba dostop, mleko bo ostalo sveže in zdravo.

Postavljati mleko po sobah, kjer se stanuje, je odločno odsvetovati. V takih prostorih nima mleko le slabega okusa, ampak se tudi napraši. Omeniti je še, da se mleko ne sme shranjevati v zaprtih golidah. Ako se v golido shrani, mora biti odprta. Mleko v zaprtem vrču zaduhlo diši.

Ako si mleko po molži precedila, za tem v vodi ohladila ter postavila v snažno nalite latvice v zračno in svetlo shrambo, imaš lahko zavest, da si izpolnila vse potrebne pogoje modernega gospodinjanskega mlekarstva.

Poraba mleka.

Mleko služi v gospodinjstvu v vsestransko porabo. Lahko se isto uživa takoj po molži še gorko, če je krava v resnici zdrava, kuhano in kislo. Umešano z moko, jajci in drugim se porablja za najrazličnejša močnata jedila.

Iz mleka se pridobiva smetana, katera se porabi v kuhinji ali sveža ali pa se iz nje upini surovo maslo. To se lahko skuha v maslo, da se ohrani dalje časa.

Sir izdelujemo iz mleka na naraven in umeten način, mehkega ali trdega, trpežnega ali manj trpežnega, za takojšnje ali poznejšo porabo, iz polnega, polposnetega ali posnetega, iz sladkega in kislega mleka.

Skuta se dobiva v večjih sirarnah, kjer se siratka po sirenju še enkrat segreje na visoko stopinjo (90° C). Na dno se vsede beljakovina snov, ki jo imenujemo skuto. Uživa se ravno tako kot sir. V nekaterih krajih imenujejo svežo sirnino žmitek, kar pa ni pravilno.

Sirotko se sladka ali kislja porabi za krmljenje prešičev. V sirotki zaostane še nekaj tolašče, beljakovine, mlečnega sladkorja in rudninskih snovi. Mladim pujskom se sme krmiti le popolnoma sladka in segreta sirotka.

Pinjenec je ostanek vpinjene sladke ali kisle smetane. Vsebuje precej beljakovin, malo tolašče, nekaj mlečnega sladkorja in soli. V poletnem času služi za pijačo ali pa se pokrmi starejšim prešičem, mladim do 12 tednov starim pujskom pinjenec lahko škoduje, ker povzroča drisko.

Posnemanje mleka

se lahko izvrši na naraven in umeten način. Tolšča je specifično najlažji del mleka, zato se lahko loči od ostalih delov. Razložek med naravnim in umetnim posnemanjem je samo ta, da pride tolšča pri naravnem posnemanju sama na površje, pri umetnem pa se izloči s pomočjo centrifugalne sile.

Naravno se posnema mleko, ako se naliije v posodo, kjer pride tolšča, ki jo imenujemo smetana, na površje in se odstrani s pomočjo žlice posnemulje. Bolje se mleko posname, ako ga vlijemo v plitve latvice, debelejšje in drobnejše tolščne kroglice ložje prodro ostale dele mleka in se v obilnejši množini naberejo na površju. Mleko tudi postavimo na gorke prostore, ker je segreto mleko bolj redko. Napaka je le ta, da se mleko na gorkem prehitro zgosti, tolščne kroglice ne morejo prodirati skozi zgoščeno mlečno plast in zaostanejo v mleku. Pri gorkoti 18 do 20° C se mleko v 24 urah posname.

Mleko še lahko posnamemo, ako je postavimo gorko v mrzlo vodo. Pri tem se hoče temperatura mleka in vode zednačiti,

v vodi kakor mleku se vrši neko vrvenje, segreta oziroma ohlajena plast se premika toliko časa, da je temperatura mleka in vode enaka. To vrvenje povzroča, da ostane smetana, ki je specifično najlažja snov v mleku, na površju. Na ta način se v prav kratkem času lahko posname in se dobi smetana za potrebno porabo, mleko ostane sveže, medtem ko se v latvicah skisa. Gospodinja si lahko po potrebi izbere način posnemanja.

Raznoterosti.

V zadnjem hipu preprečena pomorska nesreča. Največjemu francoskemu ocean-skemu parniku »La France«, ki je bil šele pred kratkim izgotovljen, bi se bila kmalu pripetila ista nesreča, ki je doletela pred kratkim parnik »Empress of Ireland«. Katastrofa bi bila še večja kot pri »Empressu« že zaradi tega, ker je imela »La France« mnogo več potnikov na krovu in ker bi se bila potopila bržkone tudi ladja, kateri se je izognila »La France« v oddalji komaj 50 metrov. Kapitan parnika »La France« poroča o tem slučaju sledeče: Mornar, ki je bil na straži, je zagledal v mali razdalji pred parnikom neko veliko črno stvar, ki se je bližala silno hitro parniku. Uvidel sem takoj strašno nevarnost, da trčimo s tujo ladjo, ki nas ni opazila. Odredil sem vse, da obrnem ladjo iz smeri nasprotne nam ladje. Z velikanskim naporom se nam je posrečilo, da smo ladjo nekoliko obrnili in v istem hipu je že priletela mimo nas tuja neznana nam ladja. Bila je oddaljena od nas, ko smo se srečali, le nekaj metrov. Šele na to so potniki izvedeli, v kakšni strašni nevarnosti so se nahajali. Kapitan ni mogel dognati imena parnika, ki bi bil skoro povzročil zopet velikansko pomorsko nesrečo.

Od levov napaden. V Čikagu v Severni Ameriki je pet levov požrlo 26 let starega Dietricha, voditelja nekega gledališča v Čikagu, ko je stopil v kletko, da jim da jesti. Levi so last zaročenke Dietricha. Ko je pet levov napadlo Dietricha, ki je kmalu izginil v njih žrelih, je zbežalo iz kletke pet mladih levov, velikih kot volkovi. Oskrbniku levov se je po daljšem trudu posrečilo, da je spravil ubegle leve skupaj in jih zaprl v železniški voz, ne da bi se bila zgodila še kaka druga nesreča. Oskrbnik levov Cord pripoveduje nesrečni dogodek takole: Dietrich je šel v prostore, kjer je bilo pet velikih levov. Jaz sem mu sledil. Teddy, največji lev se je pričel igrati z Dietrichom. Dietrich zapove levu naj se vleže. Isti trenutek pa skoči Teddy za hrbet nesrečnega Dietricha in ga začne obdelovati z gobcem in kremplji. Ko pa so to videli ostali štirje levi, so se tudi oni vrgli na Dietricha, in kar je sedaj sledilo, je bilo grozno, je dejal Mc Cord, ki same groze ni mogel naprej govoriti. »Moj Bog, po meni je«, je kričal Dietrich v zadnjih trenutkih, »spravite zveri od mene, požrle me bodo!« To so bile njegove zadnje besede, in naprej se ni slišalo ničesar kot rjojenje sestradih zveri, ki so se pulile za truplo Dietricha. Zdaj je eden strgal eno roko s trupla, zdaj drugi nogo itd. ter vsak za sebe požiral dele nekaj kosti in kože, so rešili z veliko težavo, ker levi nikakor niso pripustili, da bi se jim odvezl njih plen. Policistom in ognjegascem se je konečno posrečilo spraviti ostanke trupla iz kletke. Dočim so levi požirali Dietricha, se je mudila njegova zaročenka pri mestnem nadzorniku zoologijskega vrta in mu pravila, da so njeni levi najbolj krotki na svetu in popolnoma varni.

**Ali ste že pridobili „Miru“
-- novega naročnika? --**

Knjigoveznica Družbe sv. Mohorja v Celovcu
Delo trpežno in okusno. Vetrinjsko obmestje (Viktringerring) 26 Cene zmerne.
opremljena z najnovejšimi stroji z električnim nagonom
se priporoča za vsa v stroko spadajoča dela od preproste do najfinejše izpeljave.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Razglasilo

zastran podpore potrebnih svojcev mobiliziranih.

Postava z dne 26. decembra 1912, drž. zak. št. 237, zagotavlja potrebnim svojcem podpore.

Potrebni so tisti, katerih vzdrževanje je bilo dozda večidel odvisno od pridelka k vojakom poklicanega, ako niso v stanu sami se vzdrževati.

Pravico do podpornega pripomočka imajo:

1. Zakonska žena in zakonski potomci,
2. zakonski predniki, bratje in sestre, starši obeh zakonskih, nadalje nezakonska mati in nezakonski otroci tedaj, ako je bilo njih vzdrževanje dozda odvisno od poklicanega in je zavoljo poklicanja v nevarnosti in ako se nadaljni v postavi imenovani pogoji ujemajo.

Terjatev se naj naznani pri županstvu prebivališča, za v Celovcu stanujoče pri mestnem magistratu.

Formularji se dobijo pri mestnem magistratu, oziroma pri županstvu.

Naznani naj odda ali mobilizirani mož sam ali pa podpore potrebni svojci, njih postavni zastopniki in končno v sporazumu z imenovanimi občina, v kateri prebivajo podpore potrebni.

Vzdrževalni pripomoček se izplačuje sprejemalcu v polmesečnih obrokih 1. in 16. dan vsakega meseca znanprej ob dnevih, ki bodo določeni po podporni komisiji. Vzdrževalni pripomoček obstoji za vsakega svojca, ki ima pravico do podpore, iz ene vzdrževalne vsote in, ako ima plačevati stanovanje, iz ene vsote, ki iznaša polovico vzdrževalne podpore.

Za svojce pod 8 leti obstoji vzdrževalna podpora iz polovice izrečene odmere. Vкупna vsota svojcem dovoljenih vzdrževalnih vsot ne sme biti večja kakor povprečni dnevni zaslužek mobiliziranega moža.

Ako se pripeti, da je znesek, ki ga je mobilizirani stalno dajal svojim svojcem, manjši kakor vzdrževalni pripomočki, ki jih ima dobiti po postavi, se mora spadajoči vzdrževalni znesek za razloček zmanjšati.

Tudi se na to opozarja, da je visokost vzdrževalne vsote in postopanje različno od postopanja na podlagi postave z dne 21. julija 1908, drž. zak. št. 141, o vzdrževalnih zneskih za svojce tistih mož, ki so k vojaškim vajam, oziroma k prvi vojaški izobrazbi poklicani.

Občina sme predplače na državne podpore dajati.

Deželna vzdrževalna komisija za Koroško.

Predsednik:
Lobmeyr I. r.

Pozor!

**Veliko gostilniško obrtno podjetje
na Koroškem**

se odda s 1. oktobrom t. l. pod ugodnimi pogoji v najem.
Pojasnila daje upravništvo lista „Mir“ v Celovcu.

Izjava.

Ker so se o moji osebi razširjale popolnoma izmišljene, zlagane vesti, izjavljam, da bom zahteval zadoščenja pri sodišču od vsakega, o katerem izvem, da širi o meni take vesti.

Žrelc, dne 31. julija 1914.

Dr. Janez Arnejc, župnik.

**Kupujte pri trdkah, ki in-
serirajo v „Miru“!**

U zalozi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

**Življenje svetnikov
in svetnic božjih.**

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike K 6.—, po pošti franko K 1.— več. —
V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 12.—, za družnike K 8.—80, po pošti franko K 1.— več.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, dne 29. julija: 38. 80. 34. 40. 68.

Dunaj, dne 1. avgusta: 66. 22. 16. 86. 90.

Izjava.

Javno izjavljam, da se bo moral pred sodiščem zagovarjati, kdor bi dolžil mojo hčerko protipatriotičnih klicev.

Žrelc, dne 1. avgusta 1914.

Janez Krupl,
p. d. Krupl.

POZOR!

Odda se

**veliko gostilniško
obrotno podjetje na Koroškem**

s 1. oktobrom 1914 pod ugodnimi pogoji v najem. Pojasnila daje upravništvo lista „Mir“ v Celovcu.

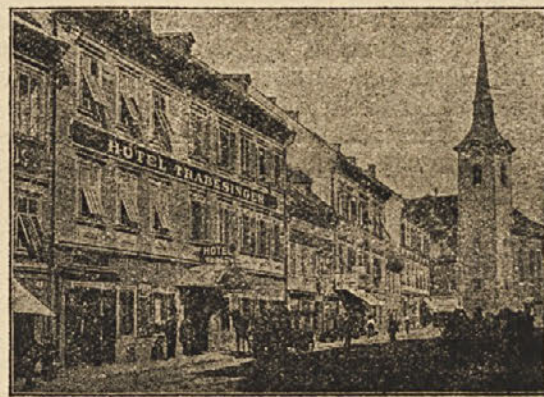
Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisano vodstvo hotela Trabesinger se vljudno priporoča vsem velenjenim slovenskim in slovanskim gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih gor. Gostom-abstinentom se postreza z raznimi brezalkoholnimi pijačami. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer, prijetno slovensko družbo. Slovenski potniki in rodoljubi, slovenski romarji, ustavljajte se samo v edini slovenski gostilni »Hotel Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi. — Za mnogobrojen obisk se priporoča

vodstvo hotela Trabesinger.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fond okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 1/2 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

po dogovoru od **4 1/2 %** naprej.